

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 3. desember 2021

Sak: 2021/1004

Klager: A

Klagemotpart: B AS

Energiklagenemndas medlemmer:

Henrik Bjørnebye, Helle Grønli og Edna Grepperud

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet 8. desember 2020 vedtak om at B AS (tidligere C AS) har beregnet gebyr for manuell avlesning i strid med forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen av 11. mars 1999 nr. 302 (kontrollforskriften) § 17-6.
- (2) Saken ble brakt inn som en uenighetssak for RME av A (heretter «klager») den 27. november 2018. Klager var uenig i B AS' (heretter «klagemotpart») beregning av gebyr for manuell avlesning av AMS-måler uten aktiv kommunikasjonsenhet. RMEs kompetanse til å avgjøre uenighetssaker er regulert i forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-13.
- (3) RME ba klagemotparten om opplysninger og dokumentasjon på beregningsgrunnlaget for gebyret i brev datert 26. februar 2020. Klagemotparten redegjorde for selskapets beregningsgrunnlag i brev datert 6. mars 2020. RME ba om ytterligere informasjon i brev datert 4. mai 2020. Klagemotparten svarte i brev datert 6. mai 2020.
- (4) RME sendte ut forhåndsvarsel datert 23. oktober 2020 til klagemotparten med frist for merknader innen 6. november 2020. Klagemotparten sendte inn merknader i brev datert 3. november 2020. RME fattet vedtak i tråd med forhåndsvarselet den 8. desember 2020, med følgende konklusjon:

«[B AS] har beregnet gebyr for manuell avlesning i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6. [B AS] må korrigere beregningen slik at gebyret ikke inkluderer aktiviteter som det ikke er tillatt å kreve gebyr for.»

[B AS] må sende RME dokumentasjon på ny beregning av gebyret for manuell avlesning innen 15. januar 2021.»

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

- (5) I vedtaket viste RME til at klagemotparten hadde beregnet gebyret i strid kontrollforskriften § 17-6, men at forholdet var rettet. RME ba likevel klagemotpart om å sende en ny kalkyle som ikke inkluderte kostnader for aktiviteter som det ikke var tillatt å kreve gebyr for.
- (6) Klager påklaget vedtaket i e-post datert 14. desember 2020 (heretter «klagen»). Klager var uenig i RME sin skjønnsutøvelse i vedtaket.
- (7) I brev datert 17. desember 2020 til RME, redegjorde klagemotparten for en korrigert beregning av gebyret.
- (8) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker datert 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling datert 10. juni 2021. I innstillingen har RME fremholdt at klagemotparten har korrigert sin beregning av gebyret, herunder beregningsgrunnlaget for timeprisen, slik at gebyret nå er beregnet i tråd med regelverket.
- (9) Klager har i brev datert 11. juni 2021 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader.
- (10) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 30. november 2021.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (11) I sitt vedtak legger RME til grunn at nettselskapene har adgang til kontrollavlesning og til å kreve gebyr for manuell avlesning. Dette følger av forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netttjenester, og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (MAF) § 3-3 og kontrollforskriften § 17-6.
- (12) Vedrørende beregningen av gebyret har RME vist til at det følger av kontrollforskriften § 17-6 at gebyret ikke skal overstige kostnaden forbundet med tjenesten. RME har fremholdt at det er nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre korrekt avlesing av målepunkt. Kostnadene kan være variable kostnader som registrering og validering av målerstand, utsending av påminnelse om avlesing, retting av feil levert målerstand og gjennomføring av kontrollavlesing.
- (13) RME har videre lagt til grunn at gebyret skal være likt for alle kunder som ikke har installert AMS-målet med aktiv kommunikasjonsenhet, i tråd med de generelle prinsippene for utforming av tariffer. Dette innebærer at nettselskapets samlede kostnader knyttet til håndtering av manuelt avleste data og kontroll av disse, skal fordeles likt på den aktuelle kundegruppen, uavhengig av hvor i nettselskapets område måleren befinner seg i. Kundene som illegges gebyret betaler en gjennomsnittskostnad per målepunkt. Kostnadene ved manuell avlesning kan variere mellom nettselskaper, som følge av at ulike nettselskap har ulike tekniske løsninger for manuell avlesning og ulike kostnader forbundet med kontrollavlesning.
- (14) RME har videre lagt til grunn følgende utgangspunkter for beregningen av gebyret:

- Det er nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre korrekt avlesning av målepunkt uten AMS-måler. Nettselskapene kan beregne gebyr med utgangspunkt i en årlig, stedlig kontroll, men dette forutsetter at kontrollen gjennomføres. Gebyret kan ikke overstige kostnadene forbundet med tjenesten.
 - Faste kostnader knyttet til IT-drift og vedlikehold av løsning for profilmålere kan ikke dekkes gjennom gebyret, da det dekkes gjennom den ordinære nettleien.
 - Det er kun direkte henførbare kostnader som kan inkluderes i gebyret. Påslag for indirekte kostnader i timeprisen faller utenfor. Timeprisen kan ikke inkludere påslag for faste kostnader, men skal være basert på marginalkostnad. Indirekte kostnader knyttet til eiendom, IKT, regnskap, lønn, kommunikasjon, HR/HMS, og andre kostnader som telefoni, kurs, arbeidstøy og kontingenter, kan heller ikke medregnes.
 - Dersom utgifter knyttet til kjøring er inkludert i beregningen av gebyret, skal statens satser for km-godtgjørelse legges til grunn.
- (15) RME viser også til kontrollforskriften § 13-5 som slår fast at nettselskapene på forespørsel plikter å gi kunder informasjon om beregningsgrunnlaget for egne tariffier innen rimelig tid. Denne plikten gjelder også for gebyret for manuell strømvlesning. Slik informasjon omfatter oversikt over hvilke aktiviteter nettselskapet gjennomfører i forbindelse med manuell avlesning, oversikt over kostnadene forbundet med de ulike aktivitetene, samt en redegjørelse for hvordan nettselskapet har beregnet kostnadene de ulike aktivitetene medfører.
- (16) I tilknytning til det konkrete gebyret vurderte RME at timeprisen som var lagt til grunn av klagemotpart, som inkluderte overtidsbetaling, var i tråd med regelverket. Imidlertid vurderte RME at klagemotpart hadde inkludert systemkostnader som ikke kunne legges til grunn ved beregningen av gebyret. Klagemotpart var uenig i denne vurdering, men valgte likevel å redusere gebyret fra kroner 2 600 til kroner 2 000 etter forhåndsvarselet. RME fattet vedtak om at klagemotparten hadde beregnet gebyret i strid med kontrollforskriften § 17-6, men at forholdet var rettet. RME ba likevel klagemotpart om å sende en ny kalkyle som ikke inkluderte kostnader for aktiviteter som det ikke var tillatt å kreve gebyr for. RME forutsatte at klagemotpart ville tilbakebetale dersom de hadde tatt for mye betalt fra kundene sine.

3 Partenes anførsler

3.1 Klagers anførsler

- (17) Klager har i det vesentlige anført:
- (18) Det er ikke samsvar mellom det nye reduserte gebyret fra klagemotpart på kroner 2 000 for manuell årlig måleravlesning, og de reelle kostnader klagemotpart rent faktisk har for å utføre måleravlesningen. Gebyret oppfattes som grunnløst og uberettiget. Det bør derfor reduseres kraftig eller helt bortfalle. Det meste av gebyret kan oppfattes som en urettmessig generell prisforhøyelse.
- (19) Klager stiller seg uforstående til nødvendigheten av årlige avlesningskontroll av AMS-måler, og de urimelig høye kostnader dette påfører kundene.

- (20) Klager legger til grunn at de fleste av dem som har fått fritak for kommunikasjonsenheten samvittighetsfullt vil lese av måleren hver gang de får en SMS om dette fra nettselskapet. For øvrig har dette vært innarbeidet praksis i mange år.
- (21) Den fakturerte kostnaden for 2 timer (2t á kroner 800 + mva. + transport) for hver enkelt måleravlesning, som ligger til grunn for gebyret, er svært urimelig da en slik avlesning kun tar noen få minutter. En slikt kontrollbehov bør enkelt kunne utføres med en og annen stikk-kontroll der dette er berettiget.
- (22) Dersom årsgebyret kun hadde vært basert på klagemotparts utgifter til datahåndtering og SMS, ville gebyret ha vært betydelig lavere og blitt oppfattet som mer rettferdig av de fleste.
- (23) RMEs utsagn om at «[d]et å håndtere og kontrollerer manuelt avlest data innebærer ekstra kostnader for nettselskapene» kan ikke rettferdiggjøre at kundegruppen som ikke har senderenhet/AMS-måler, skal bære hele drifts- og vedlikeholdskostnaden for et allerede gjennomprøvd og etablert SMS-basert datasystem. Forsvaret, av beredskaps- og sikkerhetshensyn, har uttrykt behov for at de norske nettselskapene må opprettholde støttesystemer for registrering av forbruk utenom AMS-systemet. Følgelig er dette et kollektivt ansvar for nettselskapene og deres samlede kundemasse. Disse data-kostnadene må fordeles på hele kundemassen, og ikke implementeres som del av et gebyr kun for de kunder som ikke har AMS-måler eller har fått fritak for senderenheten.
- (24) Fjerning av senderenheten på AMS måler er innvilget av helsemessige årsaker etter fremlagt legeerklæring. Måler uten senderenhet er ikke et valg slik som RME har formulert det.

3.2 Klagemotpartens anførsler

- (25) Klagemotparten har i det vesentlige anført:
- (26) Det er beregnet en snittpris for transport på kroner 200. Dette dekker kun faktiske utgifter for selskapets kjøretøy som benyttes for transport. Det er derfor ingen bilordninger i timeprisen for personell, annet enn at vi regner med den faktiske tiden som går med til å kjøre.
- (27) Bakgrunnen for timeprisen er følgende:
- Timelønn inkl. 50 % overtid for medarbeider – kroner 604
 - Pensjon, 14 % - kroner 84
 - Feriepenger, 12 % - kroner 72
 - Arbeidsgiveravgift, 14, 1 % - kroner 85
 - Totalpris = 845 kroner

Timeprisen er avrundet nedover til kroner 800. Det er inkludert overtid i timelønn da jobben i stor grad må gjøres etter ordinær arbeidstid når folk er hjemme.

- (28) Etter vedtaket til RME datert 8. desember 2020, legges det til grunn en konservativ beregning for gebyr for manuell avlesning:
- Kontrollavlesning, 1 gang per år (1,7t x kroner 800) + mva. = kroner 1 700
 - Transport, kroner 200 + mva. = kroner 250
 - Administrativ behandling = kroner 50
 - Sum gebyr = kroner 2 000
- (29) Ut fra en totalvurdering er gebyret satt ned til beregnet beløp på kroner 2 000, med tilbakevirkende kraft fra 1. januar 2020. Klagemotparten håper med dette at saken er løst og at den kan avsluttes.

4 Klagenemndas vurdering

- (30) Saken gjelder As klage over vedtak om beregning av avlesningsgebyr etter kontrollforskriften § 17-6.
- (31) Spørsmålet i saken er om nettselskapet B AS' gebyr for manuell avlesning av strømmåler uten aktiv kommunikasjonsenhet er utformet i tråd med reglene i kontrollforskriften.
- (32) Det følger av MAF § 4-1 at nettselskapene er pliktig å installere AMS (avansert måle- og styringssystem) i hvert målepunkt, med mindre installasjonen er til vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker. Klager har strømmåler uten aktiv kommunikasjonsenhet/AMS, og dette er ikke omtvistet i saken.
- (33) Det følger videre av MAF § 3-3 andre ledd at alle målepunkter skal avleses minimum én gang i kalenderåret, og at nettselskapet skal kontrollere målerverdier som ikke er fjernavleste.
- (34) Etter kontrollforskriften § 17-6 kan nettselskapene fastsette et gebyr for særskilte tjenester hos kunden. Det er slått fast i en avgjørelse fra Hålogaland lagmannsrett, sak LH-2020-46594 (anke til Høyesterett ikke tillatt fremmet), at manuell avlesning må betegnes som en slik *særskilt tjeneste* som normalt ikke ytes nettselskapets kunder, og som nettselskapene dermed kan kreve gebyr for i tråd med kontrollforskriften § 17-6. Dette ble også fastslått av Energiklagenemnda i sak 2020/926. Spørsmålet er om gebyret er utformet i tråd med reglene i kontrollforskriften.
- (35) Nemnda bemerker at kontrollforskriften § 17-9, som trådte i kraft 1. februar 2021, direkte regulerer spørsmålet om tariff til dekning av merkostnader ved å håndtere og kontrollere målerverdiene for kunder som ikke har fjernavlest måler. I bestemmelsens andre ledd heter det at «*Tariff for ikke-fjernavleste måleverdier settes til 1500 kroner eksklusiv merverdiavgift per år.*» Vedtaket som er påklaget er imidlertid datert 8. desember 2020 og er fattet med utgangspunkt i kontrollforskriften § 17-6. Det er følgelig gebyret for 2019 og 2020 som er behandlet i vedtaket, og som skal vurderes etter sistnevnte bestemmelse.
- (36) Klager har stilt seg uforstående til nødvendigheten av årlige avlesningskontroll av AMS-måler, og de urimelig høye kostnader dette påfører han som kunde.

- (37) Etter Energiklagenemndas syn er det nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre korrekt avlesing av målepunkt der AMS-måler ikke er installert eller kommunikasjonsenheten er deaktivert eller fjernet. Nemnda slutter seg til RMEs vurdering av at nettselskapene kan innta kostnaden til en årlig kontroll i gebyret, under forutsetning av at den stedlige kontrollen faktisk finner sted.
- (38) Utgangspunktet i kontrollforskriften § 17-6 er at gebyret skal tilsvare nettselskapets faktiske kostnader, hvilket innebærer at dersom selskapet har hatt en gjennomsnittlig tidsbruk på totalt 1,7 timer per år, må den faktiske tidsbruken legges til grunn i beregningen av gebyret. Klagemotparten har ikke vist til en konkret tidsbruk, men de har lagt til grunn en gjennomsnittstid basert på egne beregninger. Anslaget fremstår i utgangspunktet som rimelig. Det er imidlertid ikke fremlagt dokumentasjon på tidsbruken. Det er derfor nemndas syn at klagemotpartens tidsbruk isolert sett, sammenlignet med tilsvarende saker, er i tråd med kontrollforskriften § 17-6, under forutsetning av at kontrollene har vært gjennomført.
- (39) Nemnda bemerker også at årsaken til fritak for AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet ikke har betydning for beregningen av gebyret.
- (40) Klager har vist til at kundegruppen som ikke har senderenhet/AMS-måler, ikke skal bære hele drifts- og vedlikeholdskostnaden for et allerede gjennomprøvd og etablert SMS-basert datasystem. Nemnda viser til at klagemotparten har fjernet alle systemkostnader fra gebyret i etterkant av RMEs vedtak, og dette forholdet anses rettet.
- (41) Selv om systemkostnadene er fjernet fra gebyret i etterkant av RMEs vedtak, må klagemotpart likevel beregne kostnadene for stedlig kontrollavlesning for 2019 og 2020 på nytt. Det er sendt inn en ny beregning, men denne sier ikke noe om antall kontrollavlesninger i 2020. B AS må sende Reguleringsmyndigheten for energi dokumentasjon på ny beregning av gebyret for manuell avlesning for 2019 og 2020.
- (42) Klagenemnda finner etter dette at klagen ikke fører frem.

5 Vedtak

- (43) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

1. Klagen tas ikke til følge.

2. Vedtak 202002543-7 fattet av Reguleringsmyndigheten for energi 8. desember 2020 stadfestes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Trondheim, 3. desember 2021

Henrik Bjørnebye
Medlem

Helle Grønli
Medlem

Edna Grepperud
Medlem

Dokumentet er godkjent elektronisk